

N:o 97.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 24 Maj 1873.
— — — — — Andra Kammaren den 24 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition om antagande af ett nytt myntsystem samt om åvägabringande af myntkonvention med Danmark.

(Sammansatta Banko- och Lag-Utskottets Betänkande N:o 1
och Utlåtande N:o 6).

S. A. K.

Sedan utsedde fullmäktige för de tre konungarikena Sverige, Norge och Danmark den 18 December 1872, under förbehåll af vederbörande representationers samtycke, afslutat en konvention, innefattande för de tre rikena gemensamma bestämmelser rörande ett på guld grundadt myntsystem, har Eders Kongl. Maj:t i nådig proposition af den 28 Februari 1873 föreslagit Riksdagen att så väl lemna sitt samtycke till denna myntkonvention, som ock att antaga särskilda i Sverige erforderliga lagar om rikets mynt och om öfvergången till det nya myntsystemet.

Riksdagen har, i likhet med Eders Kongl. Maj:t, ansett, att efter de förändringar, som under de sist förflutna tvänne åren inträdt i myntväsendet inom Europa, silfrets bibehållande såsom bytesmedel och värde-mätare endast kommer att vålla oss olägenhet och förlust, utan att bringa oss någon förmån och att därför den i alla händelser nödvändiga öfvergången till ett på guld grundadt myntsystem måste så fort som möjligt

verkställas. Den har också, i öfverensstämmelse med hvad som uttalades i dess underdåniga skrifvelse af den 7 Maj 1869, funnit att det för oss ofördelaktiga förhållandet mellan Sveriges mynt å ena sidan samt Norges och Danmarks å den andra förorsaka landet förluster och gränsprovinsernas inbyggare ett kämbart obehag, och att detta missförhållande bäst skulle afhjelpas derigenom att de tre rikena antogo ett gemensamt myntsystem. Den har slutligen insett, att den för hela vår ekonomiska utveckling högst nödiga öfvergången från silfvermynt- till guldmyntsystem måste vara så mycket lättare att åvägabringa, ju mindre besvär den medförde för den stora allmänheten. Då nu det förslag, som af Eders Kongl. Maj:t blifvit för Riksdagen framlagdt, bereder oss utväg att, med bibehållande af vår hittills varande räkneenhet och dess underafdelningar, genast öfvergå till ett på guld grundadt myntsystem; då den med Norge och Danmark afslutade konvention så väl försäkrat oss derom, att vårt nya guldmynt, motsvarande 10- och 20-riksdaler, icke skulle utträngas af liknande men något mindre guldmynt prägladt i grannländerna, som ock beredt oss fördelarne af en lättad samfärdsel med dessa länder, och då de i konventionen intagna bestämmelser synts innebära fullt betryggande vilkor för den deri stadgade inbördes gemensamhet i myntväsendet de tre rikena emellan, har Riksdagen lemnat sitt samtycke till den för Sverige, Norge och Danmark den 18 December 1872 afslutade myntkonvention.

Det i Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition innehållna förslag till Lag om Rikets mynt har följande lydelse:

Förslag till Lag om Rikets mynt.

§ 1.

Guld skall ensamt vara värdemätare i Riket och således utgöra grunden för dess myntväsen.

§ 2.

Enheten för Rikets myntvigt skall vara det franska grammet.

§ 3.

Räkneenheten skall kallas Krona. Kronan delas i hundra öre.

§ 4.

Af guld skola tvänne hufvudmynt präglas, det ena å tio och det andra å tjugo Kronor. Af ett tusen gram eller ett kilogram fint guld utmyntas:

Tvåhundrafyratioåtta Tio-Kronestycken eller Etthundratjugofyra Tjugo-Kronestycken.

Guldmynten präglas af myntguld, som är en legering af Niohundra vigtdelar fint guld och Etthundra vigtdelar koppar.

Alltså skall hvarje

Tio-Kronestycke	väga	4,4803	gram	och	hålla	4,032258	gram	fint	guld.
Tjugo-Konestycke	»	8,9606	»	»	»	8,064516	»	»	»

§ 5.

Till skiljemynt skall användas dels silfver, legeradt med koppar i det förhållande, som här nedan säges, dels brons.

§ 6.

Af silfver skola präglas myntstycken af följande namnvärde, nemligen:

Två Kronor.

En Krona.

Femtio Öre.

Tjugofem Öre.

Tio Öre.

Etthundra stycken sådana skiljemynt skola innehålla fint silfver:

Två-Kronestycken: Ett tusen tvåhundra gram.

En-Kronestycken: Sexhundra gram.

Femtio-Örestycken: Trehundra gram.

Tjugofem-Örestycken: Etthundrafyratiofem och ett femtedels gram.

Tio-Örestycken: Femtioåtta gram.

Dessa skiljemynt skola utmyntas af följande legeringar:

Två- och En-Kronestycken:

af Åttahundra vigtdelar silfver
och Tvåhundra » koppar,

Femtio- och Tjugofem-Örestycken:

af Sexhundra vigtdelar silfver
och Fyrahundra » koppar.

Tio-Örestycken:

af Fyrahundra vigtdelar silfver
och Sexhundra » koppar.

Alltså skall hvarje

Två-Kronestycke väga 15 gram.
En-Kronestycke » 7,5 »
Femtio-Örestycke » 5
Tjugofem-Örestycke väga 2,42 gram.
Tio-Örestycke » 1,45 »

§ 7.

Af brons präglas myntstycken af följande namnvärde:

Fem Öre; Två Öre; Ett Öre.

För prägling af dessa myntstycken skall bronzen sammansmältas
af Nittiofem vigtdelar koppar, Fyra vigtdelar tenn och En vigtdel zink.

Ett kilogram brons utmyntas till:

Etthundratjugofem Fem-Örestycken
eller Tvåhundrafemtio Två-Örestycken
» Femhundra Ett-Örestycken.

§ 8.

Afvikelserna öfver eller under här ofvan stadgade halt få högst
utgöra:

å Guldmynten: Femton tiotusendelar fint guld,

å Silfvermynten: Tretio tiotusendelar fint silfver

af hvarje myntstyckes bruttovigt.

Afvikelserna öfver eller under här ofvan stadgade vikt få högst
utgöra:

för hvarje Tjugo-Kronestycke:

Femton tiotusendelar.

» » Tio-Kronestycke:

Tjugo tiotusendelar.

» » Två-Kronestycke:

Tretio tiotusendelar.

» » En-Kronestycke:

Femtio tiotusendelar

för hvarje kilogram af

Femtio-Örestycken:

Sextio tiotusendelar.

Tjugufem-Örestycken:

Etthundra tiotusendelar.

Tio-Örestycken:

Etthundrafemtio tiotusendelar,

allt af hvarje myntstyckes rätta vikt.

Vid utmyntning af guld må dock iakttagas, att afvikelsen i vikt för hvart parti af tio kilogram myntguld ej får öfverskrida fem gram.

§ 9.

En hvar, som vid Rikets myntverk till myntning inlemnar guld, eger att därför erhålla guldmynt, dock mot erläggande, till myntningskostnadens betäckande, för Tjugo-Kronestycken af $\frac{1}{4}$ procent och för Tio-Kronestycken af $\frac{1}{2}$ procent af det utmyntade beloppets värde.

§ 10.

Skiljemynt må ej för enskildes räkning inom riket tillverkas och präglas.

§ 11.

Angående myntstyckenas diameter, prägel, inskrift, rand och hvad mer till deras yttre utseende hörer, vill Kongl. Maj:t särskildt förordna, äfvensom de regler, hvilka vid myntverket böra gälla för probering och justering, inlemnade af guld till förmyntning m. m.

§ 12.

De efter denna lags stadganden präglade guldmynt äro, under de här nedan bestämda vilkor, lagligt betalningsmedel i förhållande till hvem som helst och i hvilket belopp som helst.

Skiljemynten skola till obegränsadt belopp mottagas vid betalning till statens kassor. Ingen annan vare pliktig att i en betalning mottaga högre belopp än Tjugo Kronor i Två- och En-Kronestycken, Fem Kronor i mindre silfvermynt och en Krona i bronsmynt.

§ 13.

Myntstykke af guld, silfver eller brons, som blifvit vanstaldt eller genom skafning, filning, borrar, tillödning eller annan olaglig åverkan af hvad slag som helst skadadt, skall hafva förlorat sin egenskap af lagligt betalningsmedel.

§ 14.

Guldmynt upphör att vara lagligt betalningsmedel i förhållande till statens kassor, när det genom nötning förlorat mer än två procent, men till alla andra, när det förlorat mer än en half procent af den vikt, som det enligt § 4 af denna lag skall ega.

Skiljemynt upphör att vara lagligt betalningsmedel i förhållande till statens kassor, när det är så nött, att ej med säkerhet kan skönjas, huruvida det för Rikets räkning är prägladt, men till alla andra, när prägeln genom nötning blifvit otydlig.

§ 15.

Mynt som ej längre är lagligt betalningsmedel i förhållande till hvem som helst, äfvensom silfvermynt, hvilka hålla fyra eller flere procent mindre än sin rätta vikt, må, sedan de till någon af statens kassor inkommit, ej åter af densamma sättas i omlopp.

§ 16.

I Riksbanken och dess lånekontor, samt i de kassor föröfrigt, hvilka Kongl. Maj:t bestämmer, skola skiljemynt och nötta guldmynt till invexling mottagas, och eger en hvar att i dessa kassor få hvilket som helst belopp af sådana guldmynt, som endast till statens kassor äro lagligt betalningsmedel, invexladt med lika stort belopp gångbart mynt, såsom ock att få hvilket som helst med tio kronor delbart belopp af skiljemynt invexladt med guldmynt.

§ 17.

Hvad här ofvan i §§ 12, 13, 14, 15 och 16 stadgadt är om rikets mynt, dess giltighet som betalningsmedel, dess invexling och utgifvande

af statens kassor, skall, på sätt den mellan Sverige, Norge och Danmark den 18 December 1872 afslutade konvention förmår, äfven gälla om de i öfverensstämmelse med samma konvention för Norge och Danmark präglade mynt af guld, silfver eller brons.

De föreskrifter, hvilka för verkställighet af denna lag erfordras, meddelas uti särskild lag af samma dag.

Riksdagen har vid pröfningen af detta förslag funnit, att den i 16 § föreskrifna skyldighet för »Riksbanken och dess lånekontor» att till invexling mottaga hvilket belopp som helst så af nötta guldmynt som af skiljemynt, möjligen skulle kunna medföra svårigheter för kontoren i Wisby och Luleå och dels af detta skäl, dels för att bringa paragrafens stadganden i närmare öfverensstämmelse ej blott med konventionens bestämmelse i Art. II utan äfven med den af Riksdagen nu antagna benämning å Riksbankens kontor, för sin del åt denna paragraf gifvit följande lydelse:

§ 16.

I Riksbankens hufvudkontor, äfvensom i dess afdelningskontor i Göteborg och Malmö eger en hvar att få hvilket som helst belopp af sådana mynt, som endast till statens kassor äro lagligt betalningsmedel, utvexladt mot lika stort belopp samma slags gångbara mynt, såsom ock att få hvilket som helst med tio kronor delbart belopp af skiljemynt utvexladt mot guldmynt. Genom särskilda stadganden bestämmes, å hvilka andra ställen dylik utvexling skall ega rum.

Med härofvän anförda förändring af den 16 §:n har Riksdagen lemnat sitt bifall till den af Eders Kongl. Maj:t föreslagna Lag om Rikets Mynt.

Det i Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition innehållna förslag till bestämmelser rörande verkställigheten af Lagen om Rikets mynt har följande lydelse:

Förslag till Lag om öfvergången till det nya myntsystemet.

§ 1.

I den mån mynt af den beskaffenhet, som genom myntlagen af denna dag föreskrifves, hinna utmyntas, skola de genom Riksbankens försorg den allmänna rörelsen tillhandahållas. Deremot skola de enligt Kongl. förordningen den 3 Februari 1855 eller äldre författningar präglade mynt, som till Riksbanken eller dess länekontor inflyta, i den mån de med det nya myntet kunna ersättas, i Riksbanken qvarhållas, dock med förbehåll af den rätt emot Riksbanken, som tillkommer innehafvare af dess å silfver lydande sedlar.

§ 2.

Med upphäfvande af den enskilda personer sednast genom Kongl. förordningen den 3 Februari 1855 medgifna rätt att till myntverket inlemna silfver för utmyntning emot myntskatt, likasom ock af den dem genom Kongl. förordningen den 31 Juli 1868 lemnade rätt att till myntverket för utmyntning af caroliner inlemna guld, skola hädanefter för enskildes räkning vid myntverket präglas endast Tjugo- och Tio-Kronestycken af guld.

§ 3.

Det nya myntet skall genast vara lagligt betalningsmedel i enlighet med myntlagens bestämmelser; och skall dervid, då förbindelser lydande å äldre myntsorter med nytt mynt gäldas, en Krona räknas lika med En Riksdaler Riksmynt. Efter samma förhållande skola ock alla nu gällande mynt och Riksbankens å silfver lydande sedlar, så länge de fortfarande att vara lagligt betalningsmedel, mottagas i betalning för belopp utfästa eller utsatta i det nya myntet.

§ 4.

§ 4.

Så snart ratifikationerna af den myntkonvention, som den 18 December 1872 afslutades, blifvit utvexlade, inträder den bestämmelse i kraft, på grund af hvilken de enligt samma konvention utgifna norska och danska mynt äro lika med de svenska mynten lagligt betalningsmedel i Sverige.

§ 5.

Från och med den 1 Januari 1875 skola alla offentliga räkenskaper föras efter det nya myntsystemet.

§ 6.

De enligt Kongl. förordningen den 3 Februari 1855 eller äldre författningar präglade silfvermynt skola upphöra att vara lagligt betalningsmedel, de af En Riksdaler Riksmynnts värde och deröfver från och med den 31 December 1878 och de af ringare värde från och med samma dag 1881.

I Riksbanken komma dessa mynt fortfarande att invexlas efter den i § 3 stadgade grund.

Riksdagen har för att bringa det i 1 § af denna lag förekommande uttrycket »Riksbanken eller dess lånekontor» i närmare öfverensstämmelse med den af Riksdagen nu antagna benämning å Riksbankens kontor, åt denna paragraf för sin del gifvit följande lydelse:

§ 1.

I den mån mynt af den beskaffenhet, som genom myntlagen af denna dag föreskrifves, hinna utmyntas, skola de genom Riksbankens försorg den allmänna rörelsen tillhandahållas. Deremot skola de enligt Kongl. förordningen den 3 Februari 1855 eller äldre författningar präglade mynt, som till Riksbankens hufvud- eller afdelningskontor inflyta, i den

mån, de med det nya myntet kunna ersättas, i Riksbanken qvarhållas, dock med förbehåll af den rätt emot Riksbanken, som tillkommer innehafvare af dess å silfver lydande sedlar.

Med denna förändring af 1 § har Riksdagen lemnat sitt bifall till den af Eders Kongl. Maj:t föreslagna lag om öfvergången till det nya myntsytstemet.

Sedan underrättelse ingått att Norges Storthing för sin del vägrat samtycke till den af Eders Kongl. Maj:t för Sverige och Norge med Danmark afslutade och af Sveriges Riksdag antagna myntkonvention, och då denna myntkonvention sålunda förfallit, har genom enskild motion förslag blifvit väckt derom, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes utan vidare hemstallan till Riksdagen i ämnet vidtaga åtgärder för att den med Norge och Danmark afslutade konvention måtte blifva gällande ensamt med Danmark. Riksdagen, som funnit, att de skäl som påkallat afslutande af en myntkonvention med Norge och Danmark, gälla äfven för en likartad öfverenskommelse ensamt med Danmark, har med anledning häraf beslutat i underdånighet hemställa, att, sedan Norska Storthinget vägrat sitt bifall till den mellan Sverige, Norge och Danmark, under förbehåll af vederbörande representationers samtycke den 18 December 1872 afslutade myntkonvention, och denna konvention härigenom förfallit, Eders Kongl. Maj:t täcktes söka åstadkomma en ny myntkonvention med Danmark, affattad i full öfverensstämmelse med förstnämnde mellan Sverige, Norge och Danmark afslutade konvention jemte dervid fogade tilläggsartikel, allenast de förändringar, som blifva en ovilkorlig följd deraf, att Norge ej tillträder konventionen.

Under förutsättning af att en sådan myntkonvention med Danmark af Eders Kongl. Maj:t varder åvägabragt har Riksdagen för sin del beslutat att § 17 af Lagen om Rikets mynt och § 4 af Lagen om Öfvergången till det nya myntsytstemet, skola erhålla följande lydelse:

Lag om Rikets Mynt.

§ 17.

Hvad här ofvan i §§ 12, 13, 14, 15 och 16 stadgadt är om Rikets mynt, dess giltighet som betalningsmedel, dess invexling och utgifvande af statens kassor, skall, på sätt mellan Sverige och Danmark afslutad konvention förmår, äfven gälla om de i öfverensstämmelse med samma konvention för Danmark präglade mynt af guld, silfver eller brons.

Lag om öfvergången till det nya myntsystemet.

§ 4.

Så snart med Danmark afslutad myntkonvention ratificerats och ratifikationerna blifvit utvexlade, inträder den bestämmelse i kraft, på grund af hvilken de enligt samma konvention utgifna danska mynt äro lika med de svenska mynten lagligt betalningsmedel i Sverige.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 24 Maj 1873.
